

cto, extra Viennenses muros construit. Hoc nunc intra mœnium ambitum continetur, & postea contiguum accepit Asceterium, quod hodiedum vocatur: DAS KLOSTER DER REGULIRTEN CHORFRAUEN BEY S. JACOB AUF DER HÜLBEN.

Anno C. 1139. LEOPOLDUS Marchio a CONRADO Imperatore, fratre suo uterino, Bavarix Dux renuntiatur in locum HENRICI superbi Goslarix priori anno exauthorati, & hoc anno XIII. Cal. Nov. extincti.

Anno C. 1141. LEOPOLDUS LARGUS, æger AUSTRIAM ex Bavaria repetens, morte occupatur in NIDER ALTAHE, XV. Cal. Nov., successorem in Marchia nactus fratrem HENRICUM JASOMIRGOTT, de quo mox plura.

C A P U T IX.

Acta HENRICI JASOMIRGOTT, primi AUSTRIÆ Ducis, cum corollariis urbem nostram attinentibus.

Anno C. 1141. Octobri mense Marchix gubernium HENRICUS suscipit.

Anno sequenti CONRADUS Rex Francofurti Comitia celebrans, GERTRUDEM, LOTHARII Cæsaris filiam,

HENRICI Superbi Bavariæ olim, & Saxonix Ducis Viduam, Bavaria in dotem concessa, HENRICO Austrio Francofurti despondet. Nuptiæ Regio apparatu quatuordecim diebus celebratæ, quas ipse Rex per se se administravit. Ita Chronica Regia S. PANTALEONIS apud ECCARTUM Script. T. I. col. 931.

Anno 1143. XIV. Cal. Maii, GERTRUDIS, dum Bavariam petit, ex difficili partu una cum prole præmature fato extinguitur, & Lutheræ Patris, ac prioris Mariti tumulo infertur.

Anno 1144. HENRICUS Marchio, idemque Bavariæ Dux, VIENNÆ primum lapidem ponit pro nova Parœcia, in honorem S. STEPHANI Levitæ ac Martyris: non autem in honorem omnium Sanctorum, ut manifeste ostendit ex literis Plebani Viennensis, datis 1267. aliisque monumentis, ac Chronicis antiquis ANTONIUS STEYERERUS in Comment. ad Historiam ALBERTI II. in Additionibus, columna 282. Eodem probabiliter anno aulam sibi VIENNÆ HENRICUS molitur.

Anno 1145. Nobiles AUSTRIÆ, inscio & absente suo in Bavaria Duce, arma sociantes BORICIO, qui se COLOMANNI Regis filium ferebat, Posoniense castrum expugnant, quod quidem acceptis tribus librarum millibus GEYSÆ II. Hungariæ Regi reddunt: sed hic HENRICUM Ducem injuriæ authorem ratus, bellum contra eundem parat.

Anno

Anno 1146. III. Idus Septembris HENRICUS ex infelici cum Hungaris prælio, Leutham inter & Fischam conferto, *in vicinum oppidum Viennis, quod olim a Romanis habitatum, Favianis dicebatur, declinavit.* Ita OTTO FRISING de gestis Friderici I. Imperat. L. I. c. 32.

Anno 1147. Exeunte Aprili sub EBERHARDO Plebano templum S. STEPHANI VIENNÆ consecratur a REGIMBERTO Passaviensi Episcopo. Chron. Austr. & Chron. Zwetlense apud Abbatem LINCK.

Hoc item anno HENRICUS JASOMIRGOTT cum CONRADO Cæsare iter in Terram Sanctam facit.

Anno 1149. in Thessalia, a MANUELE Orientis Imperatore, THEODORA, Augusti Comnenorum sanguinis Princeps, matrimonio jungitur HENRICO Duci, quacum in AUSTRIAM redit.

Anno 1152. Inter mortales esse desit CONRADUS III. Cæsar, cui successus FRIDERICUS I. Oenobarbus, HENRICI Austrii Nepos ex FRIDERICO Sueviæ Duce, suo fratre uterino.

Anno 1154. Imperator FRIDERICUS HENRICI Austrii & HENRICI Leonis de Baviariæ Ducatu controversiam dirempturus, Goslariam conventum indicit, in quo HENRICUM Austrium non comparentem Baviariæ Ducatu excidisse pronuntiat.

Anno eodem CHUNRADUS Episcopus Passaviensis HENRICI Ducis frater, VIENNÆ consecrat Eccle-

siam B. VIRGINIS in Litore (AUF DEM GESTATT, nunc vulgo MARIA STIEGEN) recens instauratam & ampliatam, ut ipsa structura indicat. V. FUHRMAN. P. I. Vienn. p. 425.

Anno C. 1155. HENRICUS JASOMIRGOTT Religiosis Divi Benedicti Scotis VIENNÆ extra muros Monasterium condit. Chron. Austr. & Claustro-Neob.

Eodem anno ab Imperatore FRIDERICO invitus Bavariae Principatu exuitur, Idib. Octobr. Ratisbonæ, & HENRICUS Leo pro eo inauguratur. Sed

Anno 1156. hæc illi jactura ab Imperatore compensatur Marchia Bavariae, seu ejus parte infra Oenum sita; & dignitate DUCIS AUSTRIÆ, addito titulo unius e Palatinis ARCHIDUCIBUS, summisque aliis privilegiis, quæ GUNDLINGUS ipse, & Imperialis aulicus Confiliarius, Baro SENKENBERG ex inspecto autographo pro veris, & authenticis habet. Vide hujus Librum, cui titulus: GEDANKEN VON DEM JEDERZEIT LEBHAFTEN GEBRAUCH DEREN URALTEN TEUTSCHEN BÜRGERLICHEN, UND STAATS-SCHRIFTEN.

Anno C. 1158. HENRICUS jam Austriae Dux, Scotensibus literas foundationis tradit, quæ inter alia sic habent. *In prædio nostro fundavimus, in territorio scilicet FAVIÆ, quæ a modernis WIENNA nuncupatur.*

Hinc colligitur imo: FAVIANÆ nomen, omissa syllaba prima, & permutatis vocalibus literis A in

E (ut apud vulgus assolet) ante hoc tempus in VIENNÆ appellationem degenerasse: id, quod forsitan jam ante annum 1042. cœpit, quo nempe Chronicon Rhythmicum Universitatis nostræ, ad annum duntaxat 1046. perductum, WIENE nomen jam usurpat.

Colligitur 2do: Parochi Viennensis munus hoc anno sustinuisse HERBERGERUM, quem GREGORIUM ex HANSIZIO FUHRMANNUS nominat. Nam, ut videre est in literis foundationis, ejus venia cura animarum Scotis S. Benedicti Religiosis ex parte obvenit.

Colligitur 3tio: Aulam HENRICI eo tempore VIENNÆ jam existisse: tribuit quippe Scotensibus districtum omnem *a fossato curiæ suæ, usque ad Alsam rivum*, ut literæ foundationis loquuntur.

Anno 1165. HENRICUS sponsalia AGNETIS filiæ suæ cum STEPHANO III. Hungariæ Rege VIENNÆ celebrat; ad quæ Imperator ipse Passavio per Danubium delatus, quatuordecim fere dies inter ludos & hilaria exegit. CALLESIUS P. II. pag. 43.

Anno 1171 HENRICUM Leonem Bavarix, ac Saxonix Ducem, & FRIDERICUM Sulzbacensem in Palæstinam profecturos magnifice VIENNÆ excipit, ac subinde in Hungariam deducit HENRICUS Austriæ Dux. CALLES. P. II. p. 52.

Ad annum 1176. scribit BALBINUS in Epit. Boh. lib. 3. c. 12, dum CONRADUS Znoymensis & SOBIES-

LAUS II. Bohemiæ DUX AUSTRIAM vastarent, a WILHELMO Comite KAUNIZIO VIENNAM adactam ad mænium suorum demolitionem: sed nulla rei hujus mentio apud nostrates, vel exteros authores præter unum, alterumve Bohemum, gloriæ gentis suæ nimium indulgentem. Certe HENRICUS Dux non Anno 1176. ut vult DUBRAVIUS, sed sequenti decessit. V. CALLESIUM Annal. Austr. P. II. pag. 58.

Anno C. 1177. HENRICUS JASOMIRGOTT equo lapsus, Id. Januarii VIENNÆ exstinguitur, & ad Scotos sepelitur: regimen reliquit LEOPOLDO VI. filio, virtuoso dicto, assignata HENRICO filio juniore ditione in MEDELIK, cui ipse HENRICUS JASOMIRGOTT cum Marchionis titulo, vivo etiamnum patre LEOPOLDO Pio, quondam præfuisse videtur. Innotescit hoc ex literis INNOCENTII II. datis 1136. VII. Id. Februar. Monasterio Mellicensi, ob injurias ab HENRICI ministris ei cœnobio illatas. V. CALLESIUM Annal. Austr. P. I. pag. 474.

Quomodo jam VINDOBONA, vel FAVIANA per 600. annos intercudit, ab eo nempe anno, quo Romanis ODOACRI jussu in Italiam commigrandum fuit: aut ab eo tempore, quo HUNN-AVARES hic rerum potiti sunt? quando singulis pene sæculis de hac urbe fit mentio: quando duæ vel tres Ecclesiæ quadringentis prope annis cum suo, ac civitatis nomine perdurarunt:

quan-

quando Anno 826. RATFREDUS FAVIANÆ Episcopus exstitit? An Ethnici HUNN-AVARES, deletis reliquis ædibus, a solis scilicet Ecclesiis iras suas abstinere? HENRICUS III. Imperator, an Conventum, vel Curiam VIENNÆ cogere potuit, si urbs eo tempore nulla, sed villa tantum ruralis fuit?

Qua fide sola domus, BIRKHOF dicta, inter VIENNÆ rudera constitisse asseritur, si præter S. RUPERTI, S. PETRI, B. V. AD LITUS, & S. PANCRATII ante regimen HENRICI JASOMIRGOTT VIENNÆ stetit templum S. JACOBI, DOMUS venatorum S. LEOPOLDI, & procul dubio aliæ ædes: ut quid enim tot Ecclesiæ uni villæ? Vide CALLESIUM P. II. An. Bab. p. 16.

Et vero quæ operarum copia, quæ pecuniarum vis tantis molitionibus intra triennium fere educendis, a Duce iis annis multiplici cum Bavaris, Hungaris, & Saracenis in terra sancta bellis implicito, suffecisset? Molitionibus, inquam, tantis: urbi nempe & aulæ, Templo S. STEPHANI, & B. V. IN LITORE exædificandis, fossis denique ac muris civitati circumducendis? Etenim, si urbs Anno 1146. munita non erat, quale per fugium HENRICO præbuit, a GEYSA Hungariæ Rege ad LEUTHAM profligato, atque in eam sese recipienti? Ipse certe OTTO Frising., Ducis frater, jam tum VIENNAM oppidum compellat.

Notit. Vindob.

G

Adde

Adde probatorum Authorum neminem conditæ VIENNÆ gloriam HENRICO asserere: nihil de eo amplius refert ARENPEKIUS in Chron. Austr. & SUNTHEMIUS in tabulis Claustro-Neob. præterquam, quod urbem amplificarit, & primum in Curia Castrum construxerit.

Demus FAVIANAM a B. ALTMANNO villam nuncupatam esse in literis Foundationis Gottwicensium, quæ tamen de FAVIANA altum tacent; nihil inde evincetur: Villæ quippe vocabulo urbes maximæ ac oppida compellantur, ut *Ville de Paris*, *Ville de London*, &c. Certe RUDOLPHUS IV. Habsburgicus in literis Foundationis Universitatis hujatis VIENNAM *Villam* nominat, quamvis citra dubium urbs fuerit. Et quomodo rusticana Villa, ubi tot Ecclesiæ?

Minus obest, quod HENRICUS ipse in foundationis Scotorum literis asserat, Monasterium a se constructum in *prædio suo, in territorio scilicet FAVIÆ, quæ a modernis WIENNA nuncupatur*: non enim in VIENNAM cadit ea *prædii* appellatio, sed in spatium illud, quod cœnobio extra urbem assignavit. Porro, si WIENNA Anno adhuc 1158. prædium fuit, cur *Oppidum* ab OTTONE Anno 1146. cur *Civitas* ab ipso Duce Anno 1156. appellatur in literis Cessionis prati ZEMERVOPRECHTIS, prope DORNBACH, factæ Benedictinis Salisburgensibus? Vid. CALLES. Annal. Babenberg: P. II. pag. 3.
Er-

Error inde manat; quod HASELBACHIUS accuratus cæteroquin rerum ævi sui scriptor, LAZIUS, ac alii, nimium tribuerint ENENCKELIO, tum vero etiam HAGENO, aliisque sublestæ fidei Authoribus, sæculi maxime decimi quarti: ac cum primis Chronico - Rhythmico, quod habetur apud LAZIUM *Rer. Vienn. L. 1. c. 4.*; sed in hoc ipso FAVIANA ab ethnico homine condita, & a Christianis subinde templo Divi RUPERTI aucta perhibetur: id autem quam male cum HENRICO Duce, conditore prætenso, cohæret?

Denique, quod ab Anno C. 568. usque 791. & ab Anno 900. usque 1042. nulla mentio fiat FAVIANÆ, seu VIENNÆ, uti fit de aliis locis, in literis vel diplomatibus, id neutiquam evincit non exstitisse eo tempore VIENNAM; sed sub Hunn - Avarum, & Hungarorum dominio fuisse, quo Christianorum Principum, vel Episcoporum potestas tum non pertingebat.

C A P U T X.

*De amplitudine Urbis VINDOBONÆ, FAVIANÆ,
& VIENNÆ.*

Non videtur urbs nostra tantæ amplitudinis fuisse sub Romanorum dominio, quantæ FUHRMANNO visa est, qui